

FYODOR MİHAYLOVIÇ DOSTOYEVSKI
Öteki

İletişim Yayınları, Dünya Klasikleri, 2007-2013 (7 baskı)
© 2007 İletişim Yayıncılık A. Ş.

Двойник. Петербургская поэма

© Önsöz: Clarence A. Manning, "The Double of Dostoyevsky",
Modern Language Notes, cilt 59, sayı 5, Mayıs 1944.

Önsözün hakları The Johns Hopkins University Press'ten alınmıştır.

© Sonsöz: Dmitri Chizhevsky, "The Theme of the Double
in Dostoevsky", *Dostoevsky: A Collection of Critical Essays*,
René Wellek (yay.), Prentice-Hall Inc., 1962.

İletişim Yayınları 1273 • İletişim Klasikleri 38

ISBN-13: 978-975-05-1663-4

© 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2014, İstanbul

DIZI YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Güneş Akkor, Emrah Serdan

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Edvard Munch, "Gün Batımında Umutsuzluk", 1892

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Beyza Altay

BASKI ve CLT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

FYODOR MİHAYLOVIÇ DOSTOYEVSKI

Öteki

Bir Petersburg Şiiri

Двойник

Петербургская поэма

RUSÇADAN ÇEVİREN *Ergin Altay*

CLARENCE A. MANNING'İN ÖNSÖZÜ VE
DMITRI CHIZHEVSKY'NİN SONSÖZÜYLE

FYODOR MIHAYLOVIÇ DOSTOYEVSKI doktor bir babanın oğlu olarak, 11 Kasım 1821'de Moskova'da doğdu. Çocukluğunu Moskova'daki Marya Hastanesi'nin bir lojmanında, zorba ve alkolik bir baba ile hasta bir anne arasında geçirdi. Küçük yaştan itibaren edebiyatla ilgilenmeye başladı ve Puşkin, Goethe, Cervantes gibi yazarlarla tanıştı. 1837'de annesini kaybetti ve ertesi yıl St. Petersburg'daki Askeri Mühendislik Okulu'na gönderildi. Babasının ani ve şüpheli ölüm haberini burada aldı. Bu kayıp üzerine bunalıma giren Dostoyevski, 1839 yılında ilk sara nöbetini geçirdi. 1844'te edebiyatla daha yakından ilgilenebilmek için askerlik mesleğinden istifa etti. 1846'da ilk romanı *İnsancıklar* yayımlandı ve edebiyat çevrelerinde büyük ilgiyle karşılandı. Ne var ki ardından gelen çalışmaları *Öteki* (1846), *Ev Sahibesi* (1847), *Beyaz Gece* (1848) aynı başarıyı sağlayamadı ve ilk romanında kendisine destek veren ünlü eleştirmen Belinski'nin alaylarına hedef oldu. Aşırı duyarlı ve sinirli bir kişiliğe sahip olan Dostoyevski bunun üzerine ruhsal çöküntü yaşayarak hastalandı. 1849'da Çar I. Nikola'nın baskıcı yönetimine karşı faaliyetlerinden dolayı tutuklandı ve ölüm cezasına çarptırıldı. İnfazın uygulanmasına dakikalar kala, cezası Sibiry'a da dört yıl kürek mahkûmiyetine çevrildi. Hapiste okumasına izin verilen tek eser *İncil*'di. Bu süre boyunca etrafını kuşatan, horlanan ve ezilen kesimi yakından tanıma fırsatı buldu. 1854'te serbest bırakıldıktan sonra Semiapatinsk'te zorunlu kışla hizmetine gönderildi ve subaylığa kadar yükseldi. 1857'de yoksul ve dul Marya Dimitriyevna İsayeva ile kendisine mutluluk getirmeyen bir evlilik yaptı. Edebiyata dönüşü *Amcamın Rüyası* (1859) isimli, mizah öğeleri barındıran Gogolvari öyküyle oldu. Aynı yıl yayımladığı kısa romanı *Stepançikovo Köyü ve Sakinleri* (1859) de istediği ilgiyi göremedi. 1860'ta tefrika edilen ve toplum dışına itilmiş kişilerin anlatıldığı *Ölü Bir Evden Hatıralar* ile kendini edebiyat çevrelerine tekrar kabul ettirdi. Tolstoy ve Turgenyev'in övdüğü eser Sibiry'a'daki mahkûmiyetinden derin izler taşıyordu. 1861'de ağabeyiyle birlikte *Vrenja* (Zaman) adlı dergiyi çıkarmaya başladı. Bu dergide Batı karşıtı Slavcı düşüncelerini savunduğu tartışma yazıları yayımlandı. Ardından, eleştirmenlerin sert tepkilerine sebep olan fakat okur tarafından beğeniyle karşılanan *Ezilmiş ve Aşağılanmışlar* yayımlandı. Yoğun çalışma temposu nedeniyle sağlığı bozulan Dostoyevski, doktorunun tavsiyesi üzerine 1862'de hayalini kurduğu Avrupa seyahatine çıktı. Fransa, İngiltere ve İtalya'ya kapsayan bu kısa gezinin ardından, 1863'te Batı kültürünü eleştirdiği *Yaz İzlenimleri Üzerine Kış Notları*'ni kaleme aldı. Aynı yıl yayımlanan bir yazı sebebiyle dergisi kapatılınca yeniden mali krize sürüklendi. Maddi sıkıntılarından kurtulma umuduyla Almanya, Wiesbaden'e kumar oynamaya ve bir süredir ilişki yaşadığı Polina Suslova ile buluşmaya gitti. Birkaç yıl sonra yayımladığı *Kumarbaz* bu dönemde yaşadığı büyük yıkımları anlatır. 1864'te Rusya'ya döndükten sonra ağabeyiyle *Epoha* (Çağ) adında yeni bir dergi çıkardı ve *Yeraltından Notlar*'ı burada tefrika etmeye başladı. Aynı yıl kansını ve ağabeyini kaybetti. Bunu izleyen on yıl boyunca, Dostoyevski art arda *Suç ve Ceza* (1866), *Kumarbaz* (1867), *Budala* (1868), *Cinler* (1872), *Delikanlı* (1875) gibi başarılarını kaleme aldı. Sürekli borç baskısı altında yaşayan ve alacaklıları tarafından sıkıştırılan yazar, daha hızlı çalışmak için işe aldığı yirmi yaşındaki sekreteri Anna Grigoriyevna Snitkina'yla, kansının ölümünden üç yıl sonra, 1867'de evlendi. Bu evlilikten doğan kızı üç aylıkken ölünce derin bir sarsıntı yaşadı ve deliliğin eşiğine kadar sürüklendi. Bu dönemde yoksulluk, sara nöbetleri ve kumar tutkusuyula boğuştu. 1874'te solunum yetmezliği tedavisi için bir süreliğine Almanya'ya gitti. 1880'de Puşkin anıtının açılışında konuşma yapmak üzere Moskova'ya davet edildi; konuşması hem halk üzerinde hem de edebiyat çevrelerinde büyük yankı uyandırdı. Yazarlık hayatı boyunca işlediği önemli temaları bir araya getirdiği *Karamazov Kardeşler*'i ölümüne üç ay kala tamamladı. Dostoyevski 9 Şubat 1881'de St. Petersburg'da hayatını kaybetti. Kalabalık bir halk kitlesinin katıldığı cenaze töreninin ardından, Tikhvin Mezarlığı'na defnedildi.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER	7
KRONOLOJİ	13
ÖNSÖZ	
DOSTOYEVSKI'NİN ÖTEKİ'Sİ /	
CLARENCE A. MANNING	25

Öteki

SONSÖZ	
DOSTOYEVSKI'DE "ÖTEKİ" TEMASI /	
DMITRI CHIZHEVSKY	233

ДВОЙНИКЪ.

ПЕТЕРБУРГСКАЯ ПЬЕСА

Ф. М. ДОСТОЕВСКАГО.

НОВОЕ ПЕРЕДЪЛАННОЕ ИЗДАНИЕ.

Изданіе и собственность

Ф. СТЕЛДОВСКАГО,

Постащика Его Императорскаго Величества.

Большая Морская, д. Лауберга, № 27, во С. Петербургѣ.

САНТ-ПЕТЕРБУРГЪ.

Ötek'i'nin
ilk baskısının
kapağı.

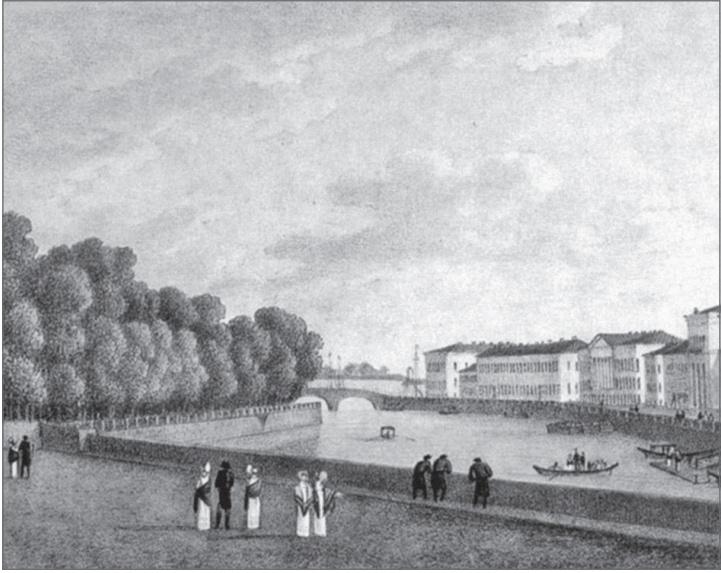
Elena Samokish Sudskovskaya'nın Ötek'i için yaptığı çizim.

19. yüzyılın ilk yarısında Nevski Bulvarı (St. Petersburg).

19. yüzyılın ilk yarısında Nevski Bulvarı, sağda Gostinny Dvor Çarşısı (St. Petersburg).

19. yüzyılın ilk yarısında Fontanka Nehri (St. Petersburg).

Birinci Bölüm

Dokuzuncu dereceden devlet görevlisi Yakov Petroviç Golyadkin, uzun bir uykudan uyanınca esneyip, gerinerek sonunda gözlerini iyice açtığında, sabah saat sekize gelmek üzereydi. Ama yine de, uyanıp uyanmadığını, hâlâ iyice ayılıp ayılmadığını, şimdi çevresinde olan biten gerçek mi, yoksa gördüğü karmakarışık düşlerinin devamı mı henüz tam anlayamamış biri gibi yatağında bir süre kıpırdamadan yattı. Bununla birlikte, Bay Golyadkin'in duyguları çok geçmeden alışılmış, günlük izlenimlerini kavrayacak biçimde belirginleşmiş, aydınlanmıştı. Küçük odasının kirli yeşil, isli, tozlu duvarları da, maun komodiniyle sandalyeleri de, kırmızıya boyanmış masası da, üzerinde küçük yeşil çiçekler olan kırmızı muşamba kaplı Türk divanı da, nihayet dün akşam aceleyle çıkarıp gelişigüzel divanın üzerine attığı giysileri de tanıdık gözlerle bakıyorlardı ona. Dahası, puslu, donuk, çamurlu bir sonbahar günü; kirli penceresinden içeri öylesine öfkeli, yüzünü öylesine tatsız bir biçimde buruşturarak bakıyordu ki, Bay Golyadkin'in bir masal ülkesinde değil, Petersburg'da, başkentte, Şestilavoçnaya Soka-

ğında oldukça büyük bir apartmanın dördüncü katındaki dairesinde olduğundan şüphe etmesi artık olanaksızdı. Bay Golyadkin böylesine önemli bir gerçeği anlayınca, biraz önce gördüğü düşten uyandığı için üzülyormuş gibi, aynı düşünce hiç değilse bir dakika daha görmeyi sürdürebilmek isteğiyle hırsıyla kapadı gözlerini. Ama çok geçmeden birden yatağından fırladı. Besbelli, bir türlü düzene koyamadığı dağınık düşüncelerinin o ana dek çevresinde dolaştığı aklındaki o şeye sonunda ulaşmıştı. Yatağından kalkar kalkmaz hemen komodininin üzerindeki yuvarlak, küçük aynaya koştu. Gerçi aynada yansıyan uykulu yüzün, miyop gözlerin, saçları oldukça dökülmüş bu başın görüntüsü öylesine sıradandı ve ilk görüşte dikkatli bir bakışı üzerinde tutacak en küçük bir özelliği bile yoktu ama buna rağmen aynadaki görüntüsünden Bay Golyadkin'in çok hoşnut olduğu belliydi. Kendi kendine mırıldandı: “Bugün bir hata yaparsam neler olur neler, neler olur... Söz gelimi, beklenmedik bir pürüz çıkarsa, bir tatsızlık olursa; felâket... Şu anda kötü bir durum yok, her şey yolunda sayılır...” İşler yolunda olduğu için mutluymuş Bay Golyadkin. Aynayı yerine koydu, yalınayak olduğuna, üzerinde her zaman yatarken giydiği kıyafeti olduğuna bakmadan pencereye koştu, dairesinin pencerelerinin baktığı avluda meraklı bakışlarla bir şey arıyordu. Anladığı kadarıyla, avluda gördüğü durum da çok hoşuna gitmişti. Yüzünü tatlı bir gülümseme aydınlattı. Daha sonra –öncelikle oda hizmetçisi Petruşka'nın bölmesinin arkasına bir göz atıp orada olmadığından emin olunca– parmaklarının ucuna basarak masaya gitti, bir çekmecesini açtı, açtığı çekmecenin diplerini bir süre karıştırdıktan sonra sararmış kâğıtların, birtakım ufak tefek şeylerin altından eski, yeşil bir cüzdan çıkardı. Cüzdanı, dikkatlice açtı gizli bölümünü özenerek, büyük bir hazla usulca araladı. O anda yeşilli, grili, mavili, kırmızılı, alacalı bir demet banknot da ay-

nı hazzı duyarak olsa gerek, ona bakıyordu. Bay Golyadkin, yüzü ışıldayarak açık cüzdanı masanın üzerine, önüne koydu, büyük bir hazla ellerini ovuşturdu. Sonra umudu olan banknot destesini çıkardı cüzdandan, her banknotu başparmağıyla işaret parmağı arasında iyice yoklayarak, dün akşamdan bu yana belki yüzüncü kez tek tek saymaya koyuldu. Sayma işlemini bitirdikten sonra “Banknot olarak yedi yüz elli ruble!” diye mırıldandı. “Yedi yüz elli ruble... Hatırını sayılır bir para bu!” Banknotları avcunda sıkarken anlamlı anlamlı gülümseyerek, titrek, hazdan yumuşamış bir sesle mırıldanmayı sürdürdü: “Hatırını sayılır bir para bu! Kim için olursa olsun, hatırını sayılır bir para! Bu parayı küçümseyebileceğin yüzünü görmek isterdim... Bu kadar büyük bir para insanı baştan çıkarabilir...”

Bay Golyadkin düşünüyordu: “Peki ama ne oluyoruz? Petruşka nereye kayboldu?” Bay Golyadkin, üzerinde hâlâ yatak kıyafetiyle bölmenin arkasına bir kez daha baktı. Petruşka hâlâ yoktu. Oysa bu arada döşemeye bir başına bırakılmış semaver, taşma tehditleri savurarak öfkeyle fıslayıp duruyor, kendi anlaşılmaz dilinde hırıltılı, peltek peltek, çabuk çabuk konuşarak Bay Golyadkin’e heyecanla birşeyler –belki de, “Sayın bayım, alın artık beni buradan, iyice olgunlaştım, hazırım,” demek ister gibi– birşeyler anlatmaya çalışıyordu.

Düşünüyordu Bay Golyadkin: “Kahretsin! Şu tembel yaratık sonunda sabrımı taşıracak. Kim bilir nerede sürtüyordu şimdi?” Golyadkin haklı olarak çok öfkelenmişti. Sonunda koridora açılan küçük bir kapısı olan dar hole çıktı, kapıyı hafifçe araladı. Hizmetçisi oradaydı. Öteki dairelerin, başka evlerin hizmetçilerinin oluşturduğu bir kalabalığın ortasındaydı. Petruşka birşeyler anlatıyor, ötekiler dinliyordu. Konuşmanın konusu da, kendisi de Bay Golyadkin’in hoşuna gitmemiştir. Hemen seslendi Petruşka’ya; canı son dere-

ce sıkkın, hatta öfkeli, odasına döndü. “Bu aşağılık şeytan, efendisini bile bir paraya satar,” diye geçiriyordu içinden. “Evet satar, gözünü kırpmadan satar, bahse girerim bir kapıge satar. Ama elden ne gelir?..”

– Uşak üniformamı getirdiler efendim.

– Çabuk giy ve hemen buraya gel.

Petruşka uşak üniformasını giydikten sonra aptal aptal gülümseyerek efendisinin odasına girdi. Kıyafeti son derece tuhaftı. Kendisinden en az bir arşın uzun biri için dikilmiş olsa gerek, altın rengi sırmalı bir sürü kordonu olan çok eski bir uşak üniforması vardı üzerinde. Yeşil tüyler takılı, yine kordonlu şapkası elindeydi. Belinde ise deri kınında bir uşak kılıcı vardı.

Ayrıca, görüntünün tam olması için (Petruşka üstüne basına, giyinişine hiç dikkat etmezdi) yalınayaktı. Bay Golyadkin, Petruşka'nın kıyafetini yukarıdan aşağı inceledi, görünüşe bakılırsa hoşnut kalmıştı. Uşak üniforması çok önemli bir olay nedeniyle, besbelli, kiralık getirtilmişti. Ayrıca efendisi, onun kıyafetini kontrol ederken Petruşka'nın tuhaf bir bekleyiş içinde efendisine baktığı, onun her hareketini büyük bir merakla izlediği, onun bu bakışımın ise efendisinin canını çok sıktığı belliydi.

– Araba işi ne oldu?

– Araba da geldi.

– Bütün bir günlüğüne mi?

– Evet, bütün bir günlüğüne. Yirmi beş rubleye, bütün bir günlüğüne.

– Çizmeleri de getirdiler mi?

– Çizmeleri de getirdiler.

– Serseri! “Getirdiler efendim,” diyemiyorsun. Getir baka-yım onları buraya.

Çizmelerin tam istediği gibi olduğunu görünce Bay Golyadkin hoşnutluğunu belirtti, çay içeceğini, yıkanacağı-

nı, tıraş olacağını söyledi. Özenerek tıraş oldu, yine öyle özenerek yıkandı, çayını aceleyle yudumladı, sonra sıra en önemli işe, giyinmeye geldi: Neredeyse yepyeni pantolonunu; sonra bronz düğmeli gömleğini, üzerinde oldukça parlak renkli, hoş çiçekler olan yeleğini giydi; alacalı ipek kravatını taktı; son olarak, yine yepyeni, güzelce temizlenmiş üniformasını giydi. Giyinirken birkaç kez beğeniyle çizmelerine bakmış, sık sık kâh bir ayağını kâh ötekini kaldırarak hayranlıkla incelemişti. Bir yandan da, aklından geçenlere arada bir anlamlı anlamlı gülümseyerek kendi kendine birşeyler mırıldanıyordu. Öte yandan, bu sabah Bay Golyadkin çok dalgındı, bu yüzden giyinmesine yardım eden Petruşka'nın hafiften gülümsediğini, yüzünü buruşturduğunu fark edemiyordu. Sonunda, gereken her şeyi gerektiği gibi yaptıktan, eksiksiz giyindikten sonra Bay Golyadkin cüzdanını cebine koydu; çizmelerini ayağına geçirmiş, böylece tam hazırlanmış Petruşka'yı da hoşnut bakışlarla gözden geçirdikten sonra artık her şeyin hazır olduğuna, yapılacak bir şey kalmadığına karar verip aceleyle, telaşlı, yüreği hafiften hızlı çarparak, koşarak indi merdivenleri. Birtakım armaları olan kiralık mavi kupa arabası, tekerlekleri parke taşlarda gürültü çıkararak kapıya yanaştı. Petruşka, çevrede bekleyen birtakım aylaklarla karşılıklı göz kırpıştırarak efendisinin kupa arabasına binmesine yardım ettikten sonra, aptalca gülmesini güçlkle tutup kendisinin kine hiç de benzemeyen bir sesle seslendi arabacıya: "Hadi çek!" Bu arada kendisi de kupa arabasının arkasına atlamıştı. Kupa arabası gürültüyle, tekerlekleri ses çıkararak, yaylanarak Nevski Caddesi'ne doğru yola çıktı. Kupa arabası avludan çıkarken Bay Golyadkin, o anda harika bir iş çevirmeyi başarmış, keyfi yerinde, şen yaradılışlı biri gibi ellerini ovuşturuyor, sessizce gülümsüyordu. Ne var ki, sevinci bir anda kaybolmuş, Bay Golyadkin'in yüzünde gülümsemenin

yerini tuhaf bir endişe almıştı. Havanın kapalı olmasına aldırmadan kupa arabasının iki penceresini de indirmiş, sağına soluna bakınarak yayaları ilgiyle izliyor, birisinin ona baktığını fark edince hemen ağırbaşlı, ciddi bir tavır takınıyordu. Liteyskaya'dan Nevski Caddesi'ne dönüşte çok tatsız bir duyguyla ürperdi. Yanlışlıkla nasırına basılmış bir zavallı gibi yüzünü buruşturup aceleyle, hatta korkuyla kupa arabasının en kuytu köşesine attı kendini. Onunla aynı genel müdürlükte çalışan iki genç memur görmüştü. İki memur, daire arkadaşlarını kupa arabasında görünce çok şaşırılmıştı. Hatta biri parmağıyla onu gösterdi gibi gelmişti Bay Golyadkin'e. Dahası, öteki memur, sokakta hiç de yakışık almayan bir biçimde ona ismiyle seslenmişti sanki. Kahramanımız kupa arabasının kuytu bir köşesine sinmiş, daire arkadaşının seslenişine karşılık vermemişti. "Çocuk bunlar!" diye geçirmişti içinden. "Gariplik neresinde bunun? Kupa arabasına binmiş bir insan işte... hepsi o kadar. Kupa arabasına binmesi gerekti, kiralayıp bindi işte. Düpedüz saçmalık bunların yaptığı! Tanıyorum onları... ikisi de çocuk henüz, dayaklık çocuk! Onlar için önemli olan bir devlet dairesine kapağı atıp maaşa bağlanmak, çelik çomak oynamak... Onlarla konuşsaydım, bakarsın..." Bay Golyadkin tümcesinin sonunu getirmede, kupa arabasının kuytu köşesinde kıpırdamadan durmayı sürdürdü. Bir süre sonra, Bay Golyadkin'in çok iyi tanıdığı çevik bir çift Kazan atı, göz alıcı koşum takımlarıyla arkadan hızla gelip kupa arabasının sağından geçerken, yaylı arabadaki adam, elinde olmadan dönüp baktığında, başını son derece dikkatsiz bir biçimde kupa arabasının penceresinden çıkarmış olan Bay Golyadkin'in yüzünü görünce besbelli, bu beklenmedik rastlantıya çok şaşırılmış, eğilebildiğince eğilip büyük bir merakla ve ilgiyle, kupa arabasının, kahramanımızın hemen saklandığı köşesine bakmaya başlamıştı. Yaylıdaki adam, Bay Golyad-

kin'in şef yardımcısı olarak görev yaptığı bölümün müdürü Andrey Filippoviç'ti. Bay Golyadkin, Andrey Filippoviç'in onu tanıdığını, dikkatle ona baktığını, gizlenmesinin olanaksız olduğunu görünce kulaklarına kadar kızardı. Kahramanımız anlatılamaz bir panik içinde şöyle düşünüyordu: "Selam versem mi, vermesem mi? Seslensem mi, seslenmesem mi? Kimliğimi gizlesem mi, gizlemesem mi? Yoksa başka biriymişim gibi, bana çok benzeyen biriymişim, ortada bir şey yokmuş gibi mi yapsam? Evet, bu ben değilim, ben değilim, o kadar!" Bay Golyadkin şapkasını çıkarıp gözlerini Andrey Filippoviç'ten ayırmadan onu selamlarken böyle düşünüyordu. Sonra, kendini zorlayarak mırıldandı: "Bu ben değilim, ben değilim, evet hiç de ben değilim, o kadar..." Ancak, bu arada Andrey Filippoviç'in yaylısı Bay Golyadkin'in kupa arabasını geçmiş, uzaklaşmış, müdürün bakışının etkisi kaybolmuştu. Ne var ki, Bay Golyadkin'in yüzü hâlâ kıpkırmızıydı. Gülümsüyor, kendi kendine birşeyler mırıldanıyordu... Sonunda şöyle dedi: "Ona seslenmediğim için aptallık ettim. Rahat olmam, içten, soylu bir insan gibi davranmam gerekirdi: Evet Andrey Filippoviç, böyle iken böyle, gördüğünüz gibi, ben de akşam yemeğine davetliyim... hepsi o kadar!" Daha sonra, kahramanımız yanlış yaptığını anımsayınca birden yüzü ateş gibi oldu, kaşlarını çattı, aşırı bir öfkeyle kupa arabasının ön köşesine baktı. Bu bakışında düşmanlarının tümünü bir anda paramparça etme isteği vardı. Sonra aklına ansızın bir şey gelmiş gibi, arabacının koluna bağlı kordonu çekip kupa arabasını durdurdu, arabacıya geri, Liteyskaya'ya dönmelerini söyledi. Anlaşılan Bay Golyadkin'in, kendisini rahatlatması için çok önemli olsa gerek, bir şeyi doktoru Krestyan İvanoviç'e hemen anlatması gerekiyordu. Gerçi Krestyan İvanoviç'le daha yeni tanışmıştı. Gerektiği için yalnızca bir kez, o da geçen hafta gitmişti ona. Krestyan İvanoviç

dert babası denilen türden bir doktordu. Kimliğini saklaması anlamsız olurdu, doktor tanırdı hastasını, kesin anımsardı onu. Kahramanımız, arabacıya Liteyskaya’da beş katlı bir apartmanın önünde durmasını söyledi. Kupa arabasından inerken düşünmeyi sürdürüyordu: “Ama hep böyle mi olacak? Hep böyle mi olacak? Yakışık alır mı yani?” Başkalarının merdivenlerinden çıkarken her zaman hızlı çarpma alışkanlığı olan kalbinin çarpmasını yavaşlatmaya çalışarak, derinden soluk alarak üst kata çıkarken düşünmeyi sürdürüyordu: “Sahi, nedir bu? Ayp ne var ki bunda... Buraya gelmemek aptallık olurdu. Ortada önemli bir şey yokmuş, geçerken şöyle bir uğramış gibi yaparım... Bunun böyle olması gerektiğini o da anlayacaktır.”

Bay Golyadkin böyle düşünerek ikinci kata çıktı, beş numaralı dairenin önünde durdu. Kapıda şöyle yazan kırmızı, metal bir plâka vardı:

K r e s t y a n İ v a n o v i ç R u t e n ş p i t s
T ı p D o k t o r u v e C e r r a h

Kahramanımız yüzüne ağırbaşlı, rahat, bir ölçüde sevimli bir ifade takınıp çingırağın ipine asılmaya hazırlandı. Kolumu uzattığı anda, tam zamanında ve yerinde olarak, buraya yarın gelmesinin daha iyi olacağını ve “şu anda bunun çok acil olmadığını” düşündü. Ne var ki, Bay Golyadkin o anda merdivenlerde birisinin ayak sesini duyunca yeni verdiği kararını hemen değiştirdi, kararlı bir tavırla Krestyan İvanoviç’in kapısının çingırağının ipine asıldı.